

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

31 januari 2008

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de dames Tinne Rombouts en Els Robeyns en de heren Jos De Meyer, Karlos Callens
en Mark Demesmaeker –**

betreffende de gezondheidscontrole van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid is vandaag bijna net zo oud als Europa zelf. Wat oorspronkelijk een landbouwbeleid was op maat van zes lidstaten, moet vandaag worden toegepast in 27 lidstaten.

De druk vanuit de Europese samenleving en de veranderende Europese economie heeft in de loop van de tijd, en voornamelijk de afgelopen 15 jaar, ertoe geleid dat het landbouwbeleid terloops moest worden bijgestuurd. De mid-term review in 2003 vormde het ijkpunt van een nieuwe fase in dat proces.

De Europese Commissie plant nu de zogenaamde gezondheidscontrole of 'health check' van het gemeenschappelijke landbouwbeleid. Deze gezondheidscontrole komt enerzijds tegemoet aan de tekortkomingen van de mid-term review die vastgesteld werden bij de eerste jaren van toepassing ervan en anderzijds aan nieuwe actuele en toekomstige uitdagingen van het Europese landbouwbeleid. Dit impliceert niet dat de bestaande beleidslijnen fundamenteel zullen worden hervormd. De Europese Commissie wil in 2008 deze gezondheidscontrole afronden na een breed overleg met de lidstaten en betrokken organisaties.

Op 11 december 2007 organiseerde de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een gedachtewisseling met vertegenwoordigers van het kabinet van de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid over de health check van het gemeenschappelijke landbouwbeleid. Uit deze gedachtewisseling bleek dat de gezondheidscontrole handelt over de volgende drie cruciale vragen:

1. Hoe kan het systeem van rechtstreekse steun (toeslagrechten) vereenvoudigd en efficiënter gemaakt worden?
2. Hoe kunnen de marktondersteunende instrumenten en mechanismen, die allemaal al decennia geleden hun ontstaan vonden, gemoderniseerd en aangepast worden aan de huidige marktomstandigheden?

3. Op welke manier kan het gemeenschappelijke landbouwbeleid nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen in zich opnemen? Hierbij wordt verwezen naar vooral de klimaatsveranderingen, de nieuwe functionaliteit van de landbouw als bio-energieproducent, waterbeheer en bescherming van biodiversiteit, alsook naar risicobeheer in de landbouw.

Op basis van deze vragen organiseerde de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid op 15 januari 2008 een hoorzitting met vertegenwoordigers van de Boerenbond en het Algemeen Boerensyndicaat over de health check van het gemeenschappelijke landbouwbeleid.

De hiernavolgende elementen werden door de sprekers in de hoorzitting aangebracht of waren onderdeel van de discussie van de leden met de sprekers.

Inkomensondersteuning

Het is noodzakelijk dat blijvend voldoende middelen worden uitgetrokken voor het Europese landbouwbeleid. Daarbij mag zeker niet uit het oog verloren worden dat de eerste pijler van het gemeenschappelijke landbouwbeleid het enige instrument is waarmee nog rechtstreeks kan worden ingespeeld op het inkomen in de landbouwsector. Daarom heeft de landbouwsector het moeilijk met een modulatie van middelen van pijler 1 naar pijler 2 en hecht zij veel belang aan de volledige benutting van de middelen uit pijler 1.

Toeslagrechten

Een aantal toeslagrechten zoals onder meer de zoogkoeienpremie, de premie voor slachtkalveren en de vlaszaaizaadpremie zijn door hun specifieke situatie nog steeds gekoppelde toeslagrechten. Indien deze toeslagrechten ontkoppeld zouden worden, kan dit een desastreuze impact hebben op deze sectoren.

Andere toeslagrechten zijn dan weer ontkoppeld. Bij die toeslagrechten kunnen we enkele tendensen of evoluties opmerken. Zo zien we dat nogal wat toeslagrechten in handen blijven van gepensioneerde boeren. Een andere trend is dat er toch nog vaak een band blijft met de oorspronkelijke teelt of productie waaruit de toeslagrechten voortvloeien. Dat kan als een extra argument beschouwd worden voor het

behoud van gekoppelde toeslagrechten alsook voor het voorzichtig omspringen met een meer forfaitaire verdeling van de toeslagrechten (flat-rate).

Randvoorwaarden

Met betrekking tot de randvoorwaarden van de zogenaamde cross-compliance werden de volgende knelpunten naar voren gebracht:

- Duidelijke, eenvoudig meetbare en gemakkelijk verifieerbare normen ontbreken vaak bij de randvoorwaarden. Daardoor is het voor de landbouwer moeilijk te achterhalen of hij de gestelde eisen haalt. Dat zorgt ook voor onzekerheid over de uitbetaling van toeslagrechten.
- Een meer sensibiliserende en stimulerende rol voor de randvoorwaarden zou wel eens positiever kunnen werken en tot meer resultaat kunnen leiden.
- Soms ontstaat een situatie van dubbele beboeting. Bij het niet naleven van één van de randvoorwaarden, worden niet enkel de toeslagrechten gekort, maar krijgt men vaak nog een extra boete vanuit de specifiek bevoegde instantie of regelgeving.

Marktregulering

Momenteel zijn een aantal grondstoffen duur en sommige voedselprijzen navenant hoger. Daaruit zou men de conclusie kunnen trekken dat de ondersteuning vanuit het Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid niet langer nodig is. Deze hoogconjunctuur is echter ontstaan door een samenloop van omstandigheden en het zou niet verstandig zijn om eruit te concluderen dat alle marktregulerende instrumenten overbodig zijn. De landbouw blijft immers een kwetsbare sector op het vlak van markt- en prijsvorming.

De landbouwsector is sterk onderhevig aan systematische veranderingen, maar ook aan moeilijk controleerbare factoren. Er is een toenemende vraag naar betaalbaar en kwaliteitsvol voedsel, maar externe factoren zoals klimaat en ziekten zijn niet in te schatten. Daarnaast zijn er nieuwe evoluties en een vraag naar nieuwe technologieën zoals groene energie, groene chemie enzovoort.

De marktregulerende instrumenten van pijler 1 zijn, zoals het woord het zelf zegt, de enige instrumenten om een gerichte stroming in de voedselmarkt te stimuleren indien het nodig is. Aanpassingen en modernisering van deze instrumenten kunnen onderzocht worden, maar indien er ingrijpende veranderingen worden verwacht (bijvoorbeeld melkquotumregeling) moeten de lidstaten voldoende ruimte krijgen en nemen om hun sectoren de kans te geven om zich geleidelijk aan te passen aan een nieuwe situatie.

Nieuwe uitdagingen

De scope van de landbouw ligt inmiddels heel wat ruimer dan louter voedselproductie. Bio-energie, biodiversiteit en agrarisch natuurbeheer, klimaat enzovoort, zijn belangrijke nieuwe uitdagingen in de landbouwsector. Continue innovatie en nieuwe toepassingen zijn noodzakelijk voor de landbouwsector en een hele uitdaging. Maatregelen die innovatie en ontwikkeling in de hand werken, zouden dan ook op maximale ondersteuning moeten kunnen rekenen.

Zorgboerderijen

De laatste jaren is er in Vlaanderen een goede samenwerking ontstaan tussen de welzijnssector en de landbouwsector, namelijk zorgboerderijen. Mensen met een handicap worden nog beter geïntegreerd in de samenleving en krijgen een nuttige daginvulling waardoor hun zelfvertrouwen en vaak ook hun zelfontplooiing maximale kansen krijgt. Dit zijn mooie en belangrijke ontwikkelingen op het platteland die het best ook ondersteuning kunnen krijgen in het Europese landbouwbeleid. De aanpak in Vlaanderen, met een inkomstendervingsregeling voor de landbouwers die zich inzetten voor deze zorgbehoevende mensen is een waardevol initiatief en kan toonaangevend werken voor andere Europese landen om hier ook meer oog voor te hebben.

Generatiewissel

Uit cijfers blijkt dat de landbouwpopulatie in Vlaanderen veroudert. De generatiewissel verloopt niet altijd even vlot. Dat heeft ongetwijfeld verschillende oorzaken. Het is dan ook spijtig te moeten vaststellen dat, bijvoorbeeld, ontkoppelde toeslagrechten vaak

in handen blijven van landbouwers op pensioen. De mogelijkheden om de generatiewisseling vlotter te laten verlopen, zouden dan ook verder uitgediept moeten worden.

Tinne ROMBOUTS

Els ROBEYNS

Jos DE MEYER

Karlos CALLENS

Mark DEMESMAEKER

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gehoord de gedachtewisseling met vertegenwoordigers van het kabinet van de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid over de ‘health check’ van het gemeenschappelijke landbouwbeleid;
- gehoord de hoorzitting met de vertegenwoordigers van de Vlaamse landbouworganisaties hierover;
- gelet op de besprekingen en standpuntbepalingen inzake deze gezondheidscontrole die in de nabije toekomst zullen plaatsvinden in Europees verband;
- vraagt de Vlaamse Regering:

1° ervoor te ijveren dat voor het Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid steeds voldoende middelen worden uitgetrokken om een beleid te kunnen realiseren dat staat voor voedselgarantie en een gegarandeerde voedselkwaliteit en dat efficiënt kan inspelen op nieuwe uitdagingen, en om in het kader van de modulatie te streven naar een volledige benutting van de middelen van de eerste pijler;

2° met betrekking tot de toeslagrechten:

- a) bij de besprekingen over een verdere ontkoppeling van de Europese steun rekening te houden met de specificiteit van onze Vlaamse (sub)sectoren;
- b) voorzichtig om te springen met verre gaande stappen in de evolutie van een op historische ontvangsten gebaseerd systeem van toeslagrechten naar een meer forfaitaire berekening, gelet op de vermoedelijke negatieve effecten voor de Vlaamse veehouderij;
- c) te ijveren voor een betere werking van de randvoorwaarden door een doorgedreven administratieve vereenvoudiging en door

het educatieve en sensibiliserende karakter ervan te benadrukken;

3° met betrekking tot de marktregulerende instrumenten:

- a) erop toe te zien dat in de discussies over een evaluatie van de bestaande marktbeheersinstrumenten de huidige positieve prijsevoluties geen argument mogen zijn om alle marktreguleringsinstrumenten overboord te gooien en er rekening mee te houden dat de landbouw blijvend kwetsbaar is op het vlak van markt en prijsvorming;
- b) einde 2014 binnen de Europese Raad constructief mee te werken aan de vooropgestelde aanpassingen aan het quotavolume en het quotasysteem, om het onze melkveehouderij mogelijk te maken zich tijdig en geleidelijk voor te bereiden op de vooropgestelde afschaffing van de Europese zuivelquotaregeling;

4° met betrekking tot de nieuwe uitdagingen voor de landbouwsector:

- a) om de continue roep naar innovatie en ontwikkeling binnen de landbouwsector mogelijk te maken, te bepleiten dat maatregelen die dat beogen cofinancierbaar zijn binnen de tweede pijler van het gemeenschappelijke landbouwbeleid, voor zover ze de doelstelling van deze tweede pijler ten goede komen;
- b) om, gelet op het toenemende belang van risicobeheersing in de land- en tuinbouw, ter uitvoering van de Europese mogelijkheden daaromtrent binnen het Vlaamse landbouwbeleid een volwaardig instrument uit te werken;
- c) om, naast de aangekondigde thema's in de Europese besprekingen aangaande de gezondheidscontrole van het gemeenschappelijke landbouwbeleid, een continue oproep te doen voor verhoogde vereenvoudiging, de vraag te stellen om de steun aan zorgboerderijen terug Europees mogelijk te

maken en aan te dringen om ernstig na te denken over maatregelen die een snellere generatiewissel binnen de sector moeten stimuleren;

- 5° om blijvend te werken aan een positief imago van de landbouw en duiding te geven bij het Europese landbouwbeleid, zodat systematisch duidelijk wordt dat ondersteuning van de landbouw noodzakelijk is wegens de toenemende vraag naar voldoende, betaalbaar en kwaliteitsvol voedsel, de vraag naar nieuwe technologieën zoals groene chemie en energie, maar ook voor het opvangen van de risico's van het klimaat en ziekten.

Tinne ROMBOUTS

Els ROBEYNS

Jos DE MEYER

Karlos CALLENS

Mark DEMESMAEKER
